

GLOSAR

- la 07.02.2020-

TERMEN	DEFINIȚIE
Rom	<p>(alternativ, rrom) Persoană care aparține grupului minoritar etnic, originară din India, din regiunea nordica Panjab, cu populație mai numeroasă astăzi în Europa Centrală, de Est și Sud. Parte din aceștia vorbesc limba romani sau dialecte ale acesteia, derivă din limbajele populare apropiate de sanscrită și posedă numeroase elemente de bază în comun cu hindusa, nepaleza și panjabi. În limba romani, termenul de rom înseamnă „om”, „bărbat”, nu există termenul de „țigan”.</p> <p>Obs.: Este recomandată evitarea termenului „țigan”, deoarece este un termen peiorativ. Originea acestuia provine din grecescul „athinganos”, însemnând „de neatins”, „impur”.</p>
LGBTQIA	<p>L=lesbiană (atracția romantică și/sau sexuală a unei femei pentru alte femei ☹️homosexualitate feminină)</p> <p>G=gay (atracția romantică și/sau sexuală a unui bărbat pentru alți bărbați ☹️homosexualitate masculină)</p> <p>B=bisexual (atracția estetică și sexuală a unei persoane atât față de femei, cât și față de bărbați ☹️bisexualitate)</p> <p>T=transgen (persoana care are o identitate de gen diferită/ care își exprimă identitatea de gen în mod diferit față de sexul din naștere)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ex.: O femeie trans este o persoană cu caracteristici sexuale biologice masculine (sex), dar care se identifică drept femeie (gen). Include persoane care au început sau nu procesul de tranziție medicală (terapie hormonală, operație de schimbare de sex etc.) <p>Q=queer (termen umbrelă care cuprinde minoritățile sexuale, care include persoane non-binare și/ sau</p>

Proiect co-finanțat de Programul Drepturi, egalitate și cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020).

Conținutul prezentului document reflectă exclusiv poziția oficială a autorilor și este responsabilitatea acestora, în întregime. Comisia Europeană nu își asumă niciun fel de responsabilitate pentru modul în care pot fi folosite informațiile conținute în document.

	<p>cu identitate fluidă)</p> <p>I=intersex (persoană care prezintă caracteristici sexuale atât masculine, cât și feminine. Între 0,018% și 1,7% dintre oameni sunt intersex)</p> <p>A=asexual (o persoană care nu simte atracție sau dorință sexuală – uneori și romantică – față de alte persoane, indiferent de sexul acestora)</p>
Feminism	<p>Mișcare socială și politică, ideologie care urmărește obținerea egalității femeilor cu bărbații, în toate domeniile vieții publice, dar și private: juridic (egalitate în drepturi), economic, politic, social, personal. Feminismul este împărțit în trei valuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valul I (secolul al XIX-lea, începutul secolului al XX-lea), concentrat pe obținerea dreptului de vot pentru femei și egalitate în drepturi; • Valul II (anii 1960-1980), care a abordat roluri de gen, norme sociale, pătrunderea femeilor în viața socială și politică; • Valul III (post 1990), cel mai divers dintre toate, care vizează intersecționalitatea și unele eșecuri ale valului II. <p>Unii teoreticieni consideră că ne aflăm în post-feminism sau în valul IV al feminismului.</p>
Intersecționalitate	<p>Cadru teoretic care analizează modul în care se îmbină caracteristici minoritare (apartenența la un anumit sex, rasă, orientare sexuală etc.) și modul în care acestea pot provoca vulnerabilitate crescută.</p>
Capacitare/împuternicire (empowerment)	<p>Emancipare, procesul de a deveni mai puternic și mai încrezător, de a avea control asupra propriei vieți și de a lua decizii pe cont propriu, depășind sentimente de neputință și lipsă de influență. Termen folosit în special pentru minorități.</p>
Sex	<p>Totalitatea particularităților biologice și genetice care diferențiază ființele umane în două mari categorii: bărbați și femei. Caracteristici sexuale asociate bărbaților sunt părul facial, voce mai groasă, prezența cromozomului Y, o prezență crescută a testosteronului etc., iar femeilor: prezența sânilor, a uterului și ovarelor, perechea cromozomială XX etc.</p>

Gen	<p>Totalitatea caracteristicilor sociale și culturale care împart oamenii în două categorii: bărbați și femei. Caracteristici ce țin de gen asociate de obicei bărbaților sunt dominanța/ autoritatea, anumite piese și accesorii vestimentare (pantaloni, cravată etc.), părul scurt, abilități spațiale/ raționale dezvoltate. Femeile sunt mai degrabă asociate cu inteligență emoțională, sensibilitate, păr lung, stil vestimentar „feminin” etc.</p> <p>Obs.: Unele comunități umane recunosc un al treilea gen, iar altele chiar mai multe. De pildă, <i>muxes</i> în Mexic sau <i>hijra</i> în India și Nepal.</p>
Orientare sexuală	<p>Atracția emoțională, sexuală sau afectivă față de indivizi de un anumit sex și gen. Alternativ numită înclinație sexuală sau preferință sexuală – termeni de evitat întrucât par a sugera că atracția sexuală față de un sex sau altul este o alegere. Oamenii pot fi clasificați în: heterosexuali (atracție față de sex opus), homosexuali (atracție față de același sex) și bisexuali (atracție față de ambele sexe).</p> <p>LGBTQIA: Literele L, G și B se referă la orientare sexuală.</p>
Identitate de gen	<p>Genul cu care o persoană se identifică. De exemplu, o persoană care are caracteristici sexuale feminine și se identifică drept femeie este cisgen, în timp ce o persoană cu caracteristici sexuale, biologice femeiești care se identifică drept bărbat este un bărbat transgen. Diagnosticul medical pentru persoane transgen este disforie de gen. LGBTQIA: Literele T și Q se referă la identitate de gen.</p>
Rol de gen	<p>Atitudinile și comportamentele dominante pe care societatea le asociază femeilor sau bărbaților. De exemplu, sensibilitatea, grija față de copii și vârstnici, timiditatea sau orientarea spre familie sunt comportamente atribuite și așteptate la femei, în timp ce autoritatea, asertivitatea, orientarea spre carieră sunt mai degrabă roluri de gen atribuite bărbaților.</p>
Egalitate de gen	<p>Egalitatea de șanse și tratament a femeilor în raport cu bărbații și echitate (dreptate) în viața publică, precum și în cea privată. Teme legate de egalitatea de gen sunt: accesul pe piața muncii, facilități pentru creșterea copiilor, violența domestică/ violența împotriva femeilor, reprezentarea femeilor în politică, salarizare egală, împărțirea echilibrată a muncilor casnice, concediul maternal și paternal/ concediul de creștere a copilului, prezența femeilor în domenii STIM (știință, tehnologie, inginerie, matematică etc.)</p>

Stereotip	Convingerea supra-generalizată cu privire la o anumită categorie de oameni. Stereotipurile pot fi pozitive sau negative. Exemple includ: toate femeile sunt sensibile, romii sunt buni muzicieni.
Prejudecată	Opinii negative preconceptuate și nefondate față de anumiți oameni pe motive de etnie, sex, clasă socială etc. Atunci când se acționează asupra unei prejudecăți în sfera publică se produce discriminare.
Discriminare directă	Orice deosebire, excludere sau preferință în detrimentul unei persoane, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, sex, orientare sexuală etc. în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.
Discriminare indirectă	O prevedere, un criteriu, o practică aparent neutră care pune într-o situație de dezavantaj persoane pe motiv de gen, rasă, orientare sexuală etc. , față de alte persoane aparținând grupului majoritar.
Discurs instigator la ură	Discurs destinat atacării, intimidării, umilirii, discreditării sau incitării la violență ori la acțiuni care pot produce prejudicii împotriva unei persoane pe motiv de rasă, etnie, naționalitate, vârstă, religie, sex etc.
Infrațiune motivată de ură	Tip de infracțiune unde victima este țintă din cauza apartenenței sale la un anumit grup social, definit de rasă, religie, orientare sexuală, etnie, naționalitate etc.
Rasism	Un set de convingeri și acțiuni care se bazează pe credința că diferențele sociale și culturale se explică prin diferențe biologice și ereditare dintre rasele umane, iar că o rasă (uneori și etnie) îi este superioară alteia. De exemplu, rasismul poate fi îndreptat împotriva populației negre, a romilor etc.
Homofobie	O fobie (frică, ură) care se manifestă prin reticență, discriminare sau violență față de persoanele care nu sunt heterosexuale, în principal față de homosexuali. Violența cauzată de homofobie este considerată o infracțiune motivată de ură.
Transfobie	O fobie (frică, ură) care se manifestă prin reticență, discriminare sau violență față de persoanele cu o identitate de gen minoritară, în principal față de persoanele transgen. Violența cauzată de transfobie este, de asemenea, considerată o infracțiune motivată de ură.
Sexism	Atitudine sau prejudecată privind superioritatea unui reprezentant al unui sex față de alt sex. Credința în superioritatea bărbaților față de femei se numește misoginism , în timp ce termenul opus este misandrie .

Proiect co-finanțat de Programul Drepturi, egalitate și cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020).

Conținutul prezentului document reflectă exclusiv poziția oficială a autorilor și este responsabilitatea acestora, în întregime. Comisia Europeană nu își asumă niciun fel de responsabilitate pentru modul în care pot fi folosite informațiile conținute în document.

Xenofobie	Frica sau ura față de străini și de necunoscut. Rasismul și homofobia pot fi considerate forme de xenofobie.
Acțiune afirmativă	Măsuri și politici adresate unui grup vulnerabil cu scopul de a corecta inegalități structurale și/ sau istorice. Exemple de acțiuni afirmative includ: cotele de gen în unele Parlamente (40% din membri trebuie să fie femei) sau locurile destinate candidaților romi la licee și universități.
Patriarhat	Sistem social în care bărbații dețin majoritatea puterii în domeniile sociale, politice, economice și religioase ale vieții și în care au autoritate morală și control asupra proprietății. Majoritatea societățile contemporane prezintă caracteristici de patriarhat. La celălalt capăt al spectrului se află matriarhatul , întâlnit cu precădere în societăți preistorice (în paleolitic și neolitic), unde puterea aparține în special femeilor.

Proiect co-finanțat de Programul Drepturi, egalitate și cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020).

Conținutul prezentului document reflectă exclusiv poziția oficială a autorilor și este responsabilitatea acestora, în întregime. Comisia Europeană nu își asumă niciun fel de responsabilitate pentru modul în care pot fi folosite informațiile conținute în document.